

Borgerlig enhetsfront

I somras publicerade den borgerliga samarbetsorganisationen Forum för Samhällsdebatt en opinionsmätning beträffande intresset för borgerlig samverkan bland de borgerliga partiernas väljare. Siffrorna väckte stort uppseende. Inom alla de tre borgerliga partiernas väljare fanns helt övertygande majoriteter (cp 68,4 %, fp 74,6 %, m 82,8 %) för att resp parti skulle anpassa sitt handlande så att en borgerlig samverkan kom till stånd i 1976 års val.

Forum för Samhällsdebatt har fortsatt att följa den borgerliga väljaropinionens utveckling och har återkommit med resultaten av en ny opinionsmätning från februari i år, även den utförd av Statistiska Centralbyrån och byggande på dess utfrågningsunderlag av ca 9 000 personer. Genom detta breda underlag får undersökningarna ett särskilt stort upplysningsvärde jämfört med de mätningar SIFO och TV 2 presenterar, eftersom dessa senare baserar sig på ett underlag av ca 1 000 personer.

Februariundersökningens resultat är inte mindre uppseendeväckande än den tidigare. I alla tre partierna har procentsiffran för dem som vill se det parti de sympatiserar med anpassa sitt handlande så att en borgerlig samverkan kommer till stånd i valet stigit påtagligt. Siffrorna blir än starkare om man uppmärksammar att opinionsmätningens underlaget sedan april 1975 förnyats med 2/3, dvs ca 6 000 personer.

	Cp	Fp	M
Maj 1975	68,4 %	74,6 %	82,8 %
Februari 1976	78,3 %	79,6 %	89,2 %

Motsvarande ökning föreligger bland de allmänborgerligt sinnade, som icke uttalat sig för särskilt parti, vidare bland de väljare, som övergått från socialdemokraterna till de borgerliga, samt bland de borgerligt sinnade inom de fem årsklasser, som skall rösta för första gången i höst. Alla tre kategorierna ligger nu på 80 %-nivån beträffande kraven på borgerlig samverkan i valet. Inte minst talande är reaktionen bland de unga väljarna, vars röster mycket väl kan komma att avgöra valet.

Man kunde tycka att dessa siffror borde utgöra en klar vägledning för de tre partiledningarna. Men det anser, märkligt nog, inte Dagens Nyheter. Tidningen försöker bagatellisera opinionsmätningens resultat genom att påstå, att frågan är så allmänt hållen att den inte har något större upplysningsvärde, och hävdar till och med att den är ledande. DN drar rentav en parallell med en fråga av typen "föredrar Ni fred framför krig?".

Man kan förstå att Dagens Nyheter, som alltsedan 1973 års val ansträngt sig att bereda väg för en allians mellan folkpartiet och socialdemokraterna, upplever opinionsmätningens resultat som pinsamma. De visar ju först och främst att utvecklingen inom mittenpartierna och alldeles särskilt inom folkpartiet inte går i den av DN önskade riktningen. Speciellt talande är att de 79,6 % inom folkpartiet, som uttalat sig för en anpassning till borgerlig samverkan, nu utgör en förkrossande majoritet av ett parti i tillväxt. Folkpartiets andel av väljarkåren har ju ökat från nivån 6 % till 10 %. Opinionsmätningen visar alltså att folkpartiets tillskott

främst består av anhängare till borgerlig samverkan. Per Ahlmarks skärpta oppositionspolitik har givit utdelning, men partiets ställning står och faller med dess förmåga att inte förtroende bland de ständigt ökande skaror av borgerliga väljare, som vill se en borgerlig samverkan i valet med sikte på ett regimskifte.

Minst lika smärtsamt måste det vara för Dagens Nyheter att begrunda opinionsmätningens resultat mot bakgrunden av tidningens egna ansträngningar att påverka opinionen i motsatt riktning. Tidningen har inte alls fått gensvar på sina strävanden att förbereda opinionen inom folkpartiet på en allians åt vänster. Inte ens dess mest trogna läsare bryr sig om vad den säger. Detta tyder onekligen på att DN spelat ut sin roll som rikspolitiskt inflytelseorgan i de stora frågorna. I och för sig vore detta inte ägnat att förvåna. Sedan tidningens politiska och kulturpolitiska sidor blivit vad man med ett av tidens modeord kallar pluralistiska, finns där inte mycket vägledning att hämta. Varför skall en läsare bry sig mera om vad den ene ledarskribenten skriver än den andre?

Försöken att nedvärdera Forum för Samhällsdebatts opinionsmätningar torde vara dömda att misslyckas. Frågorna kring en samverkan mellan de tre borgerliga partierna byggd på inbördes kompromisser i syfte att skapa ett gemensamt regeringsalternativ har stått i förgrunden i svensk politisk debatt ända sedan dåvarande bondeförbundet år

1956 lämnade koalitionen med socialdemokraterna. De svårigheter och inre konflikter, som den nödvändiga anpassningen till ett gemensamt alternativ ställt de tre partierna inför, har stötts och blötts så till den grad under snart 20 år, att väljarna näppeligen kan ha undgått att uppfatta vad som är samverkansfrågans kärna – nämligen viljan till gemensam anpassning.

Att Dagens Nyheter, som inte vunnit gehör för sin linje, helst vill tro att väljarna är lomhörda, är en sak för sig.

Per Ahlmark torde ha en klarare blick för läget. Han har nu fått ytterligare anledning att söka en gemensam plattform med de andra borgerliga partierna. Det vore också besynnerligt om inte Olof Palmes politik i skattefrågan, där den fingerfärdiga taktiken inte kan beslöja desperationen i regeringens ansträngningar att bryta sig ut ur sitt dåliga utgångsläge inför valet, skulle leda till en uppstramning inom oppositionen.

Någon enhetsfront har oppositionen tyvärr inte kunnat bilda i familjepolitiken. Det spelar dock mindre roll. Nyanserna därvidlag kan utan svårighet överbryggas vid en gemensam regeringsbildning. Men före valet måste de tre partiledningarna finna en någorlunda enhetlig linje i skattepolitiken, som kan inge väljarna förtroende till de tre partiernas förmåga att samarbeta. Det är denna förmåga de tre partiernas väljare kräver bevis på – krav som framförs av majoriteter på nivån 80–90 %.